

OD VÍTĚZKY LITERÁRNÍ SOUTĚŽE HVĚZDA INKOSTU

LUCIE ORTEGA

TMA
POD SRDCEM

FRAGMENT

Tma pod srdcem

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Lucie Ortega

Tma pod srdcem – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

TMA POD SRDCEM

Lucie Ortega
Ilustroval Filip Štorch

FRAGMENT

VŠEM,
kteří si někdy přáli necítit.

PROLOG

Loni v létě jsem se zabila. Stala jsem se naukou, novorozenou bludičkou, která musí nalákat do močálu člověka a utopit ho. Jedině tak dokončí přeměnu a může zůstat se svojí rodinou navždycky. Já se ale připlekla pod noby Irmě, strize, která měla nevyřízený úcty s naším bludníkem Divišem Nemojem, a moje lhůta se zkrátila na sedm dní. Za pomoci nábrdelníku s živou vodou jsem se vrátila do světa lidí, abych utopila Lukáše Valentu. Ten chtěl náš močál zničit, protože se v něm kdysi ztratila jeho máma, z níž se vyklubala moje mentorka Světlana. Všechno šlo jako po másle, dokud se mi nezačalo vracet lidství a já nezjistila, že se svědomím není zabíjení tak snadný. Myslela jsem, že bude stačit, když Lukáše přesvědčím, aby močál nechal na pokoji. Fungovalo by to, kdyby ho Irma nezabila po tom, co jí v opilosti odkázal veškerý svůj majetek. Takže jsem sestoupila dolů do Temnýho Navu, kde jsem se setkala tváří v tvář se svými strachy a depresemi a jen těsně unikla absolutní smrti. Taky jsem ale znovu viděla svou milovanou babi. Nakonec jsem v Navu nechala svoji sestru a nejlepší kamarádku Koru, která se stala temnou vílou, o což dlouho stála. A kvůli mojí hlouposti tam zůstal i Diviš. Ten o to rozhodně nestál. Udělal to, abych se mohla já vrátit zpátky. Suma sumárum močál jsem zachránila a lhůtu nestihla, ale uzdravila jsem svou duši natolik, abych se mohla vrátit mezi živý. A od té doby bojuju s pocitem

viny a dělám, co můžu, abych sama sobě dokázala, že moje druhá šance na život stála za tu obrovskou cenu, kterou jsme zaplatili.

„Leno?“

„Hm?“ Zvedla jsem obočí, aby to vypadalo, že jsem původní otázku neslyšela. Terapeutka se usmála. Nejspíš mi na to neskočila.

„Jsi připravená mluvit o tom, co se stalo loni v létě?“ zopakovala.

Představila jsem si, jak to všechno, co se mi prohnalo hlavou, říkám nahlas.

„Spíš ne,“ odpověděla jsem.

VYKOŘENĚNĚ

Říkají, že co tě nezabije, to tě posílí. Už ale zapomínají dodat, že tě to možná nechá trochu rozbitou.

Návraty domů by měly být spojené s příjemnými pocity. Jenže já se nevracela domů. Vracela jsem se do světa, z něhož jsem utekla. Dnes jsem před sebou měla jediný cíl – vybudovat si život, který tentokrát bude zažití stát. Když jsem mířila zpátky městem, v němž jsem vyrostla, k domu, kde jsem strávila devatenáct let, uvědomovala jsem si citlivěji než kdy dřív, že tohle není domov. Nikdy nebyl. Odjakživa to bylo minové pole, osázené zdánlivě nevinnými situacemi, které dokázaly explodovat bez jediného varování a rozmetat kousky mých snů, nadějí, a především mého sebevědomí po širém okolí. Ty miny tam kladla moje máma a já už dávno nevěřila, že to bylo pro mé dobro.

Nebudu předstírat, že by se mi nelíbilo, kdyby po mém návratu přišlo nějaké dojemné shledání a mámino zázračné uvědomění, že mi od raného dětství systematicky ničí psychiku a jakékoliv šance na fungující vztahy. To je totiž na tom všem to nejhorší – ať se k nám

rodiče chovají sebehůř, někde hluboko uvnitř je pořád milujeme a doufáme, že se změní. Stále na určité základní úrovni zůstávají tím středobodem vesmíru, jímž byli v našem dětství. Protože když nás nemilují oni, jak máme sami sebe milovat my?

Žádné dojemné shledání samozřejmě nenastalo. A nejen proto, že máma se nikdy nemohla dozvědět, čím jsem si prošla. Když jsem otevřela dveře od bytu, stála na prahu předsíně s rukama v bok. Vypadala úplně stejně jako před mým odchodem – štíhlá díky rokům diet a pilates, s obličejem podobným tomu mému, ale doladěným k dokonalosti make-upem, který byl stejně permanentní jako její našťvaný výraz. Ani nevím, proč jsem čekala, že na ní bude něco jiného. Změnila jsem se přece já, ne zbytek světa. Moje máma zůstávala dokonalá ve všech směrech mimo svých rodičovských kompetencí.

Ještě v předsíni jsem si vyslechla, že jsem nezodpovědná husa, protože jsem se jí tak dlouho neozývala, a čuně, protože po městě chodím bosa. A aby tomu nasadila korunu, zvolala: „Ježíši Kriste, co to máš na rameni?!“

Ličichar ve své potkaní podobě zalezl dál do mých vlasů. Chtěla jsem ho mámě ukázat, jenže on se držel drápky všeho, na co dosáhl, ve snaze zabránit mi, abych ho vytáhla na světlo. Málem potrháná mikina mi zdaleka nevadila tolik, jako že mě skoro skalpoval.

„Přestaň vyvádět!“ sykla jsem na něj.

Na mámu náš výstup neudělal dvakrát velký dojem. Když jsem uraženého potkana konečně vyprostila, ohrnula nos, jako bych ho přímo před ní vylovila z kanálu, a prohlásila: „Jestli tu vypasenou potvoru uvidím kdekoliv mimo tvůj pokoj, přetáhnu ji tyčí od vysavače a poletí do popelnice.“

Chtěla jsem namítnout, že to asi těžko, protože Ličichar navzdory svému objemu dokáže dost rychle utíkat, ale usoudila jsem, že tenhle argument by máminu averzi vůči mému mazlíčkovi spíš posílil. A to ještě netušila, že v hlodavci se ve skutečnosti skrývá malý démon z močálu. Kdybych to zmínila, nejspíš bych dostala tyčí taky.

V těch prvních dnech jsem se naučila Ličiho nosit v kapse u mikiny, aby mi zpod vlasů nekoukal jeho očásek a neohrožoval křehké

příměří. S mámou jsem se naštěstí vídala jen u snídaně a u večeře, takže většinu dne mohl potkan vesele šmejdit, kdekoliv se mu zachtělo. Přemýšlela jsem, jestli si mámino oblíbené křeslo v obýváku vybral čirou náhodou, nebo v tom byl projev zlomyslnosti. Můj ančutka se vůbec zabydlel ve světě lidí až překvapivě rychle. Nejdřív jsem se bála, že mi po pár dnech oznámí, že se mu tu nelíbí a chce se vrátit domů. Nevím, co bych dělala. Samozřejmě bych ho nedržela, ale představa, že by mě tu nechal samotnou... Naštěstí k ničemu takovému nedošlo, a ať jsem ho přitáhla kamkoliv, vypadal jednoduše spokojený, že je se mnou. Já sama jsem si na návrat zvykala podstatně déle. Jako bych sem patřila ještě míň než předtím.

Zprvu jsem ani nevěděla, co se sebou. Nacházela jsem se ve vakuu mezi maturitou a tím, co mělo následovat po ní – až na to, že v mém případě nemělo následovat nic. Neexistoval žádný plán, protože jsem měla být mrtvá. Jenže nebyla. Jak se blížil konec léta, zmocňoval se mě stále větší neklid. Stýskalo se mi po močálu a mé rodině a vlastně i trochu po Lukášovi. Hlavou se mi honilo tolik věcí, o kterých bych potřebovala mluvit, ale nebylo s kým. Občas jsem něco povyprávěla Ličicharovi, a i když zůstával zodpovědně ve své hlodavčí podobě, slušně jsem mu rozuměla. Skoro jako kdyby se mezi námi vyvinula intuitivní komunikace na hranici telepatie. Věděl, jak mi zvednout náladu. Jenže byly věci, o kterých jsem nemohla mluvit ani s ním, protože by je nechápal. Třeba o Divišovi.

Uvědomovala jsem si, že přichází čas, abych konečně začala se svým životem něco dělat, a bála jsem se, jestli to zvládnou. Už jsem nebyla bludička – démon Prahu s magickými schopnostmi a utlumenými emocemi. Byla jsem jenom holka, co prošla peklem, aby ztratila všechno, ale našla sebe samu. A tahle holka si teprve musela najít své místo ve světě.

Přišlo září a já se potřebovala rozhoupat. Bylo mi jasné, že pokud se chci kamkoliv posunout, budu k tomu potřebovat vlastní příjem. Dlouho jsem však tápala v tom, co by někdo jako já mohl dělat. Jaké

je doporučené kariérní směřování pro bývalé bludičky? Má předsevzetí jaksi vylučovala každodenní osmihodinovou sebetřízeň v zaměstnání, které budu nenávidět.

„Tady nic není,“ brblala jsem při projíždění miliardy inzerátů na jobsech, zatímco Ličichar chroupal slané tyčinky, drobil mi na klávesnici a pro moje zoufalství neměl vůbec pochopení. Zdálo se, že svět nabízel neomezené možnosti pro každého kromě mě. Co když nejsem dynamická a ambiciózní? Co když mi nejde o příslib kariérního růstu, ale chci jen pracovat někde, kde mi bude dobře, nikdo mě nebude nutit do přesčasů, měřit můj výkon a tlačit mě do soutěžení s ostatními?

Jednoduchá odpověď, Leno, takovýho zaměstnance v dnešní době nikdo nechce.

No, to přece není novinka, že mě ve světě lidí nikdo nechce...

Liči vycítil změnu mojí nálady, vlezl mi do dlaně a začal mě olizovat. Donutila jsem se k úsměvu a podržala ho v heboučském kožíšku.

„Já vím, nějak to zvládneme, vid’?“

O týden později jsem na autobusové zastávce našla letáček o novém obchůdku s bylinami. Hned mě trklo, že by mohli potřebovat výpomoc, a bylinky, s těmi jsem si rozuměla. Obchod ležel jen tři autobusové stanice od mého bydliště, a protože jsem beztak neměla nic kloudného na práci – jak mi ostatně máma každodenně připomínala –, vydala jsem se ho hned prozkoumat.

Nádherná výloha plná pytlíků se sušenými květy, tmavomodrých láhví s tinkturami a sirupy a kelímků s mastmi mi učarovala na první pohled. Za ní se pak v útulném prostoru lemovaném dřevěnými regály snoubila poklidná atmosféra s omamnou vůní a já měla chuť se tam rovnou nastěhovat. Tohle bylo tak blízko mému bludičkovskému domovu, jak to jen šlo. Jen mě to napadlo, Liči vypíslk a švihnul ocasem. Otočila jsem se a zjistila, že před pokladnou stojí skřítek.

„Vteřinku, hned jsem u vás!“ ozvalo se ze zadní místnosti oddělené od obchodu závěsem.

„Jasně, děkuju,“ zavolala jsem a znovu se otočila na skřítku.

Vypadal jako domovník, ale na to byl na špatném místě. Teprve když jsem si všimla jeho bojovného postoje, došlo mi, že chrání pokladnu v nepřítomnosti majitelky. Už dřív jsem přemýšlela o tom, kam se asi podělí všichni ti domovníci, kteří dříve chránili rodinné krby. Kde jim byl konec, když kdysi žhnoucí srdce domovů dnes zůstala často studená a většinu dní opuštěná? Pamatovala jsem si, jak zuboženě vypadal Lukášův domovník po dlouhé nepřítomnosti svých pánů. Tenhle skřítek se nejspíš rozhodl přizpůsobit a teď chránil místo vyhaslého krbu radši podnikání své paní. Přijal tu roli se vším všudy, nebo se cítil stejně vykořeněný jako já?

Civěla jsem na něj tak dlouho, že se zamračeně zeptal:
„Ty mě vidíš?“

Než jsem mohla odpovědět, objevila se majitelka obchodu, vysoká blondýnka štíhlá jako proutek, a daly jsme se do řeči. Byla to klidná, éterická bytost, kterou potkat v lese, tak si ji klidně spletu s vílou. Zůstávala ale dost materiální na to, aby dokázala úspěšně podnikat. Už pár let provozovala e-shop a teď otvírala svůj první kamenný obchod a světe div se, hledala k sobě pomocníky na částečný úvazek. Velice rychle jsme zjistily, že si rozumíme, a dohodly jsme se, že po úvodním zaškolení budu chodit vypomáhat na odpoledne a občas na víkendy. Když jsem obchůdek opouštěla, vrhla jsem kradmý pohled na skřítko, který ze mě po čas mé návštěvy nespustil oči. Přátelsky na mě mrknul a mě napadlo, že pokud si své místo v tomhle světě zvládl najít on, dokážu to taky.

Před mámou jsem svoji novou práci nemohla tajit – už proto, že jsem přestala potřebovat její peníze. Myslela jsem, že bude ráda, ale ne.

„Takže strávíš život jako *prodavačka*?“ zhrzola se u nedělního oběda. Musela jsem obdivovat, jak dokázala proměnit název normálního povolání v nadávku. Tou dobou už jsem v obchůdku pracovala víc než měsíc, ale odvahu říct to před ní jsem našla až teď.

„Mě to baví,“ odpověděla jsem jednoduše a podstrčila Ličicharovi, který natahoval čumáček z mojí kapsy, plátek okurky.

Máma obrátila oči v sloup.

„Ale nehodláš tam, doufám zůstat natrvalo,“ ujišťovala se. „Pak si najdeš nějakou pořádnou práci, ne?“

Nevím, proč jsem jí neodpověděla. Seděla jsem se sklopenýma očima a rýpala se vidličkou v lasagních. Proč jsem se dokázala v Temném Navu postavit tak děsivému démonovi, jakým byl besommar, ale nezvládla jsem vlastní mámě říct, že v občůdku přeжду na plný úvazek, jakmile to půjde?

„A už ses rozhodla, co s tou školou?“ pokračovala dál.

„Mhm, zkusím ochranu životního prostředí v Hradci,“ odpověděla jsem, aniž jsem se na ni podívala.

Co následovalo, jsem znala dobře. Přednáška o tom, jak jsem neschopná. Jak si svými rozhodnutími ničím život. Jak bych měla poslouchat ji a vybrat si nějakou pořádnou školu. Nic naplat, šlápla jsem na minu.

Seděla jsem tam a držela se zuby nehty, abych nezačala křičet. Chtěla jsem jí říct, co jsem dokázala. Že jsem sešla do pekla a vrátila se odtamtud zpět. Že svět je mnohem magičtější a obydlenější místo, než ona tuší. Že jsem znovu viděla babi. Že jsem našla rodinu, pro kterou jsem nebyla nemožná, neschopná a v dalších směrech nepatříčná. A že jsem dokonce potkala někoho, kdo mě miloval tolik, že se pro mě obětoval. A i když tvrdil, že to byla jeho zodpovědnost, nemusel to dělat. Jenže tohle jsem nesměla říct nikomu. Stejně jako že jsem se zabila. Tohle tajemství jsem si musela nechat pro sebe až do konce života.

Paradoxně stejná věc, která mě po návratu z Prahu nabíjela silou a odhodláním, mě časem začala táhnout dolů. Vzpomínky na ztracenou rodinu a přátele přestávaly hrát a už jen bolely. A vděčnost, že se pro mě Diviš obětoval, začínala přebíjet vina, že jsem ho tam nechala. V občůdku šlo všechno skvěle a od října jsem začala chodit na angličtinu. Každý volný víkend jsme s Ličim jezdili do přírody sbírat odpadky. Skřítek z občůdku se na nás už usmíval, ale duchové a démoni obývající volnou přírodu se nám vyhýbali. Rozum mi říkal, že dělám všechno pro to, aby můj život konečně stál za to, ale moje

srdce zůstávalo uvězněné na Prahu, kam jsem se už nikdy nesměla vrátit.

„Abych mohla zpátky do močálu, musel by mě někdo zabít,“ vysvětlovala jsem Ličimu jeden večer, zatímco jsme seděli na schodech před naším domem. Pršelo a zima lezla do kostí, ale mně se ještě nechtělo dovnitř. „Kdybych se zabila já, skončila bych jako rusalka. Tehdy jsem dostala výjimku díky Divišovi, jen proto jsem se stala bludičkou. Znovu by mi to neprošlo.“

Zpod kapuce jsem se podívala na nejbližší pouliční lampu. Vznášel se kolem ní mlhavý opar a mně před očima vyvstala Divišova tvář vzdalující se od Zrcadlové lodi na řece Smrti.

„Stejně na tom nesejde, Liči,“ povzdychla jsem si. „Dala jsem slib. A musím najít způsob, jak ho splnit.“

Vstala jsem, schovala si potkana do kapsy a vyrazila na území nepřítelů.

NÁVRAT DO TEMNOTY

Ráda bych věřila, že když už se člověk rozbouřá změnit svůj život, má z většiny vybráno. Jenže tak to není. Realita vykazuje určitou setrvačnost, která změně brání. Začnete věci dělat jinak a lidé kolem vás se najednou ptají proč. Někdy nemáte po ruce uspokojivou odpověď, jindy na tom vlastně ani nezáleží, protože oni vás nechtějí poslouchat. Potřebují vám jen dát najevo, že vaše chování není v pořádku, protože už jim nepasujete do příbrádky, kam si vás předtím zařadili. A když k tomu ještě připočtete nepřítel ve vlastní hlavě, pochopíte, že jste se vydali na válečnou stezku. To je nejspíš důvod, proč spousta lidí nikdy nic pořádně nezmění. Zůstat a litovat se je snazší.

Deprese je jako plevel. Když už si říkáte, že je konečně nadobro pryč, vynoří se odněkud znovu. Moje se začala vracet s postupujícím podzimem. Tma, chlad a nakonec i sníh... jako bych byla znovu v Temném Navu. Nemohla jsem setřást vzpomínky na ty pocity bezmoci a rostoucí přesvědčení, že se nemůžu hnout z místa, a ať udělám cokoli, nebude to k ničemu. Snažila jsem se myslet po-

zitivně a nepoddávat se beznaději, ale s ubývajícím sluncem jako by se zmenšovala i moje síla.

Nedala jsi slib jenom jemu. Slíbila jsi i sobě, že už nebudeš utíkat. A myslí na babi, ona ti věří, že to dokážeš.

Připomínala jsem si to každý večer, když jsem seděla v pokoji, zírala do protější zdi a přemýšlela, jestli všechno to úsilí má vůbec nějaký smysl. Kam jsem se chtěla dostat? Kým jsem se chtěla stát? O co jsem teď vlastně bojovala? Neznala jsem odpověď na žádnou z těchhle otázek, a to mě táhlo dolů ještě víc. Netrvalo dlouho a začala jsem rozpoznávat signály, že po téhle cestě jsem už jednou šla. Tehdy mě zavedla do močálu, tentokrát jsem to vzdát nesměla. Nakonec jsem si přiznala, že to sama nezvládnou. Ale jak řekla babi, požádat o pomoc není ostuda.

Ve své nekonečné naivitě, nebo možná už spíš hlouposti, jsem své myšlenky sdílela s mámou.

„Terapii?“ vytřeštila na mě oči přes hrnek ranní kávy, jako bych jí právě oznámila, že mám syfilis. „Ty chceš jít ke cvokaři? Potřebuješ nějakou diagnózu, abys měla oficiální důvod litovat se? No, dneska si nějaký ty úchylky a pseudoproblémy pěstuje většina mladých, tak by mě to asi nemělo překvapovat.“ A tím náš rozhovor skončil.

Zvláštní, jak stačilo těch pár slov, abych se z rozhodnuté holky znovu změnila na uzlík ufňukaných nervů. Moje máma měla rozhodně specifický druh magické moci. Trvalo mi dalších pár dní, než jsem rezignovala na myšlenku, že bych si s tím měla poradit, protože přece nejsem žádný magor. A dalších pár týdnů, než jsem na doporučení našla kontakt na dobrou terapeutku, která mě mohla rychle vzít.

Když jsem poprvé seděla v křesle v útulné místnosti zařízené v přírodních barvách, nevěděla jsem vůbec, jak začít. Rozhodla jsem se jít s pravdou ven a přiznat, proč jsem pomoc nevyhledala dřív, ačkoliv mé problémy trvaly roky.

„Zdálo se mi, že bych to měla zvládnout sama.“

Terapeutka, drobná černovláska s vlasy na ježka, se na mě podívala s přátelsky šibalským úsměvem.

„A kdyby sis zlomila nohu, taky by ses to pokoušela zvládnout sama?“

Od té doby jsem tedy chodila na terapii a můžu rovnou říct, že jsem ze začátku pochybovala, jestli to vůbec bylo dobré rozhodnutí. Myslela jsem, že mi po sezeních bude líp, ale já z nich většinou odcházela rozklepaná a rozsekaná na kousky. Terapeutka mi opakovala, že musím věřit tomu procesu a nebojovat s ním. Ve mně cosi hlodalo a ptalo se, jestli jsem si jistá, že ta nevinně vypadající dáma v křesle naproti mně má opravdu zájem mi pomoci. Co když mě chce rozebrat, abych na tom byla ještě hůř? Co když se z terapie už nikdy nevyhrabu? To by se jí přece hodilo, abych k ní docházela napořád.

Žádný plán B pro zvládnutí své situace jsem ale neměla, a tak jsem pokračovala dál a sledovala, jak se ze mě krok po kroku odlupují obranné vrstvy, které jsem si budovala celé roky. Vždycky když se odloupila další, jako bych se o něco zmenšila a zeslábla. A to jsem ještě netušila, co přijde o adventu.

Asi šesté sezení s terapeutkou jsem zahájila mrzutým dotazem: Co je se mnou špatně?

Ten den moje nálada létala ode zdi ke zdi a bludičkovské znečitlivění mi obzvláště chybělo. Dopoledne jsem se na angličtině pohádala se spolužákem o asistované sebevraždě. Vykládal mi cosi o tom, že lidský život se musí chránit za každou cenu, a naprosto ignoroval možnost, že někdo o tu ochranu nestojí. Já jsem nejspíš nebyla nejlepším příkladem, protože moje sebevražda byla důsledkem depresí, ale co lidé, kteří byli nevyлéčitelně nemocní a toužili po rychlém a bezbolestném konci? Nebo ti, kteří se stali nemohoucími a odmítali přijmout, že dalších mnoho let budou záviset na něčí pomoci i pro ty nejjzákladnější činnosti, dokud nesejdou docela? Takové rozhodnutí nemělo příslušet nikomu jinému – ani blízkým, a už vůbec ne lékařům nebo státu. Jestliže máme právo na život, mělo by nám náležet i právo na smrt.

„Uvědomuješ si, že by to lidi mohli zneužívat, aby se třeba zbavili nemohoucích rodičů a dočkali se dřív dědictví?“ šil do mě.

„To se dá ošetřit, když bude vůle,“ odsekla jsem. „Udělal bys to pro psa, aby se netrápil, ale člověka necháš trpět až do konce? To je ta vaše pokroucená morálka.“

Lidé jsou nemocí Matky Země...

Zarazila jsem se a lektor nás jemně upozornil, že se snažíme o konstruktivní diskusi a není třeba reagovat tak emotivně. Spolužák se z toho oklepal a po pár minutách se choval, jakoby nic. Já z toho byla mimo až do večera.

Co je se mnou špatně?

„Nic s tebou není špatně,“ odpověděla mi terapeutka, když si vyslechla můj výlev a prošla se mnou jakýsi diagnostický test. „Jsi hypersenzitivní.“

„Takže jsem přecitlivělá,“ vypadlo ze mě. Jako bych to nevěděla. Máma měla pravdu. Jsem hysterka. Slabá, ukňouraná holka, co všechno moc řeší.

Terapeutka ale zavrtěla hlavou.

„Přecitlivělost je přechodný stav způsobený třeba hormonálními změnami nebo traumatizujícím zážitkem. V tvém případě jde o trvalou vlastnost. Tvůj nervový systém je zkrátka citlivější na podněty. Co se jiným zdá jako prkotina, u tebe může vyvolat silnou reakci a déle ti potrvá, než se z toho vzpamatuješ. Navíc se můžeš snadno přehltnout, a nejen tím špatným, ale i dobrým.“

Seděla jsem a zaraženě koukala před sebe. Spousta věcí najednou začala dávat větší smysl. Jsem hypersenzitivní. *No dobře, ale co s tím? Dá se to léčit?*

„Lidí jako my je v populaci odhadem patnáct až dvacet procent,“ pokračovala terapeutka a usmála se. „Ano, já tam spadám taky. Může to být náročné, ale má to i své výhody.“

Skepticky jsem pozvedla obočí.

„To bych ráda věděla jaký.“

Naklonila se ke mně blíž.

„Naše citlivost je dar, Leno. Umožňuje nám prožívat každou zkušenost hlouběji a získávat jedinečné vhledy. Cítit skryté souvislosti a rozumět věcem, které nedávají žádný logický smysl. Míváme silně vyvinutou empatii a výrazněji vnímáme, co všechno je se světem špatně. A proto je důležité se s tím naučit pracovat, abychom se z toho nesesypani. Hypersenzitivita může vést k depresi.“

Jako bych to nevěděla.

Zjištění, že jsem HSP, neboli Highly Sensitive Person, ale odstartovalo v mém životě pozitivní změny. Zjistila jsem, že se musím naučit rozpoznávat, kdy je toho na mě už příliš, a pravidelně odpočívat. Taky jsem začala kreslit, abych ze sebe dostala ven věci, o nichž jsem nedokázala mluvit. Praxe v obchůdku mě navíc přivedla k užívání bylinek pro vyrovnaní mých stavů a zajištění psychické pohody. Vedle meduňky a levandule se mým blízkým přítelem stal kozlík, který dokázal podle potřeby zklidnit, nebo naopak povzbudit, a třezalka, která dokonce uměla pomoci v počínajících fázích deprese. Taky jsem se ještě víc vyhybala mámě, což mělo vyložené blahodárný vliv.

Nakonec jsem uvěřila, že můj život nabral správný směr. Poprvé jsem neměla pocit, že jen přešlapuju na místě a snažím se uhýbat ranám osudu – konečně jsem někam směřovala. Sice jsem si ještě nebyla jistá kam, ale určitě to tam bylo lepší než tady.

Začátkem adventu jsme se v terapii dostaly hlouběji a já připustila, že pokud se chci zbavit svých problémů natrvalo, musím najít jejich zdroj. Udělala jsem tedy pravý opak toho, co jsem dělala celou dobu. Místo abych své vzpomínky potlačovala, ignorovala, nebo je odevzdávala Stromu zapomnění, začala jsem je lovit, odkrývat a restaurovat jako prastaré obrazy poškozené léty zanedbávání. A čím hlouběji jsem šla, tím víc jsem chápala, proč jsem, kdo jsem. Terapeutka mi na té cestě byla úžasnou oporou. A ačkoliv jsem jí zdaleka neříkala všechno, postupně jsem jí začínala věřit.

Jenže tohle rýpání v minulosti mělo ještě další efekt – přestala jsem pořádně spát. Každou noc se mi zdálo o Irmině šílené tváři

a bestiích Temného Navu. Každou noc se mi Diviš vzdaloval mlhou bez ohledu na to, jak moc jsem volala jeho jméno. Budila jsem se v slzách, zatímco Ličichar mi olizoval tváře a tisknul se ke mně, jako by mě chtěl ujistit, že jsme spolu a v bezpečí.

„Nechala jsem ho tam, Liči,“ brečela jsem do tmy pokoje a objímala polštář. „Nechala jsem ho v pekle!“

Z té bolesti mi pukalo srdce a já netušila, jak se jí zbavit, a tak mi nezbylo než noc co noc brečet do povlečení a užírat se vinou.

Netrvalo dlouho, než jsem si všimla noční můry, která se zabydlela na tyči na závěsy v mém pokoji. Od soumraku do úsvitu na mě poulila černé oči zpod srostlého obočí a já byla čím dál unavenější. Terapeutce jsem přiznala, že mám zlé sny, ale nemohla jsem pořádně vysvětlit proč. Nechtěla jsem s ní mluvit ani o sebevraždě, ani o tom, co následovalo. Bála jsem se, že bych skončila v blázinci.

A pak jsem jednou vyrazila do města nakupovat dárky. Z obchodů blikala vánoční výzdoba, na náměstí se kolem rozsvíceného stromku krčily stánky s červenými střechami pocukrovanými tenkou vrstvičkou sněhu a všude voněl svařák a trdelník. Koupila jsem si jeden kelímek na zahřátí a pozorovala rodinku, jak vybírá jedličku. Na Štědrý den ji za doprovodu koled společně ozdobí a dětem bude připadat obrovská a nejhezčí na světě. My budeme mít malý umělý stromek z Tesca postavený na komodě a ověšený pár lacinými ozdobami, jen aby se neřeklo. Cukroví bude přeslazené a jinak bez chuti, protože bude z krabičky, co máma koupí v pekárně na rohu. Od dětství jsem pekla s babi. Letos bych musela sama a já pro to nedokázala najít důvod.

Tyhle myšlenky se mi zrovna honily hlavou, když jsem ho uviděla. Byl vysoký, v elegantním kabátu a naleštěných botách, na nichž jako by neulpíval sníh. Vlasy i vousy měl dlouhé a bílé a tvář nesmrtelného starce. Kostěj, král Temného Navu. Při pohledu na něj jsem strnula hrůzou. Nemohl tam být. Muselo se mi to zdát! Jenže pak jsem si uvědomila, že období kolem zimního slunovratu je časem temných bohů. Co když se opravdu vydal do světa živých?

Nic nedělal. Stál bez hnutí mezi procházejícími lidmi a jenom je pozoroval. A pak se podíval přímo na mě – jako by celou dobu věděl, že tam jsem.

Upustila jsem kelímeček a dala se na útěk. Běžela jsem a neohlížela se zpátky. Natátý sníh mi podkluzoval pod nohama. Lidé se na mě překvapeně ohlíželi. Do některých jsem vrážela a odstrkovala je od sebe, když se mi zdálo, že mě chtějí zastavit. Možná pracují pro Kostěje, možná mi chtějí ukrást energii. Nedokázala jsem strážlivě myslet. Zastavila jsem se až na opuštěné autobusové zastávce a zhroutila se na lavičku. Srdce mi bušilo jako šílené, nemohla jsem dýchat, na hrudi mě bolelo. Upřímně jsem se bála, že mám infarkt a že na té zastávce umřu. A právě v té chvíli jsem si byla naprosto jistá, že skončím v Temném Navu, i když to nedávalo žádný smysl.

Začala jsem se modlit. S pláčem jsem prosila Peruna Hromovládcce, aby mě ochránil, a Ladu Bohorodičku, aby mi nabídla útěchu v temných dnech před narozením Koliada, boha zimního slunce. Liči, který musel být z toho poprasku stejně vylekaný jako já, mi vylezl z kapsy a vyšplhal až k mému obličejí, aby mi mohl olizovat tvář. Jenom díky němu jsem na té lavičce nezůstala přibitá až do rána. Cestu domů si nepamatuju. Ale od té doby jsem se začala venku za tmy bát.

Po setkání s Kostějem se mi celý život znovu obrátil vzhůru nohama. Temnota, které jsem se tolik děsila, ale o níž jsem věřila, že zůstává bezpečně uzamčená v Navu, najednou pronikala do světa živých, do mého světa, kde jsem měla být v bezpečí. Najednou se zdálo, že nemám, kam se schovat. Během dne, hlavně když svítilo bledé slunce, mi to všechno přišlo jako nesmysl. Co by asi tak dělal Kostěj na vánočním trhu? Popíjel svařák a kupoval jmelí? Musela se do toho připlést moje fantazie. Nejspíš to byl jen nějaký dědek v kvalitním oblečení, kterému by prospělo, kdyby se trochu ostříhal. Jenže sotva slunce zapadlo, moje úzkosti se vrátily a já si byla jistá, že mě král Temného Navu odněkud pozoruje. Má přece pověst

toho, kdo hromadí a nesdílí. Chtěl všechno a všechny. Možná mu vadilo, že jsem z Navu unikla. Možná si přišel pro moji duši.

Každý večer jsem zatahovala závěsy a rozsvěcela světla i v místnostech, kde jsem zrovna nepobývala. Máma pak chodila za mnou a všechno zhasínala s podrážděnými komentáři o účtu za elektřinu. Ličiho jsem odmítala dát z dlaně, a to do takové míry, že už to vadilo i jemu. Že potřebuje prostor, mi dával najevo ostentativním zíváním, protože by se ode mě spíš nechal umačkat, než by kousnul. A když už jsem ho náhodou odložila, ruce se mi třáslly a já je schovala do kapes, aby to nebylo vidět.

Návrat z odpoledních směn taky rázem představoval zásadní problém. Venku už byla tma a já se nedokázala přimět vyjít na ulici. Napoprvé jsem dokonce zvažovala, že v obchůdku přespím, ale nakonec jsem si zavolala taxík. Přece jen – jak bych to šéfové ráno vysvětlila? Obava ze zruinování vlastního účtu mě nakonec donutila jezdit veřejnou dopravou, ale každičká cesta se pro mě stala bojovkou – až na to, že já skutečně věřila, že na mě za každým rohem může číhat smrt.

Terapeutce zhoršení mého stavu neuniklo. Už jednou se mě ptala, co se stalo v létě, ale tehdy jsem jí na to neodpověděla. Tentokrát jsem nabídla verzi pravdy. Prozradila jsem jí, že jsem po otravě skončila v nemocnici a během té doby jsem měla velmi živé sny, jejichž následky mě pronásledují doteď.

Pozorně poslouchala a přikyvovala. Tvářila se tak vážně, až jsem napůl čekala, že mi oznámí, že ona je ve skutečnosti bosorka a jejím cílem je chránit mě před démony, kteří se mě skutečně pokoušejí dostat. Nic takového se však nestalo.

„Zatím víme jen velmi málo o tom, co se děje s myslí v kómatu,“ odpověděla, „ale někteří lidé zažívají až tak barvitě sny, že jsou si po probuzení jistí, že se jednalo o realitu.“

Nervózně jsem se ošila.

Ptala se mě na další podrobnosti, a když zjistila, kam až moje úzkosti zašly, udělala to, čeho jsem se celou dobu bála – doporučila mi návštěvu psychiatra.

„Nechci žádný prášky na hlavu,“ odmítla jsem okamžitě. „Nebudu se do konce života cpát lékama.“ Bála jsem se, že si vytvořím závislost a stane se ze mě společensky tolerovaný fetiš. To rozhodně neznělo jako ten typ života, o který jsem usilovala.

Ona mi ale vysvětlila, že anxiolytika, která by mi pomohla s překonáním úzkostí, bych brala jenom krátkodobě, a antidepressiva návyková nejsou.

„Tvoje deprese má navíc příčiny, se kterými můžeme pracovat,“ pokračovala. „Dlouhodobé užívání léků má smysl u lidí, u nichž příčina odstranit nelze. Ty jen potřebuješ něco, co ti pomůže dostat se přes náročné období. Až si své problémy zpracuješ, zjistíš, že už léky nepotřebuješ.“

Když jsem se pořád tvářila nedůvěřivě, naklonila se ke mně blíž.

„Leno, vystavěla sis spoustu bariér mezi sebou a svými pocity. Snažila ses cítit co nejmíň a z naprosto pochopitelných důvodů. Teď se konečně někam dostáváme, ale jsme teprve těsně pod povrchem. Musíme jít hlouběji. A pokud se tomu procesu zase uzavřeš, protože bude příliš bolestivý, vrátíš se zpátky na začátek. Anebo si můžeš krátkodobě vypomocet léky a dál na sobě pracovat. Je to tvoje volba.“

Seděla jsem a okusovala si nehet u palce.

Má pravdu, jestli to vzdáš, bylo to celé k ničemu. A ty už přece neutíkáš.

Pohládila jsem Ličichara ve své kapse a on mi olízl prsty, aby mi dal najevo, že je se mnou, ať se rozhodnu jakkoliv.

„Tak jo.“

Chvilí trvalo, než jsme našli antidepressiva, která mi sedla. Nejdřív mi bylo špatně, fyzicky i psychicky, a znovu se objevily pochybnosti, jestli se mám vůbec ještě snažit. Nekonečné večery jsem si krátila hraním vrhcábů na počítači. V močálu jsem toho od sester moc pochytit nestihla, zato teď jsem hrála dlouho do noci, dokud jsem nebyla tak vyčerpaná, že jsem usnula, jakmile jsem padla do postele. A každou noc jsem se znovu vracela do Temného Navu a v slzách se loučila s Divišem a každé ráno, když jsem se budila malátná a s naprostou nechutí začít den, jsem si připomínala svůj slib

a že to nesmím vzdát. Křečovitě jsem se držela víry, že bude zase líp – i když jsem netušila kdy a jestli to do té doby vůbec vydržím.

Když se konečně věci ustálily a léky začaly správně působit, přišla obrovská úleva. Antidepresiva mi přinesla podobné znečitlivění, jaké jsem zažila v močálu. Pocity tam sice pořád byly, ale já se od nich cítila oddělená. Staly se divokými zvířaty za nerozbitným sklem. Už mi nemohly ublížit. Život byl najednou zase snadný. Pravda, stejně jako hluboký smutek zmizela i skutečná radost. Vlastně z jakéhokoliv silného prožitku zůstala jen mdlá ozvěna. Ale tuhle daň jsem byla ochotná zaplatit, pokud to mělo znamenat, že budu zase schopná normálně fungovat. Že mi však Osud za vytoužený klid vyměří ještě další daň, jsem tehdy nemohla tušit.

PRAVDA, NEBO LEŽ

Čím více si něčemu přejeme uniknout, tím déle nás to vězní.

Říká se, že šťastné dětství je předpokladem harmonického života. Znamená pro nás totéž, co pro strom znamenají kořeny. Jako malí se učíme, kam patříme a jaké je naše místo ve světě. Potřebujeme příznivé, láskyplné prostředí, abychom mohli zesílit a později prorazit ochranný štít našeho domova a vzkvétat i tam venku. Jenže co když rosteme v neúrodné, kamenité půdě? Šťastné momenty z dětství bych spočítala na prstech jedné ruky. A za většinu vděčím své babi. Těch smutných je daleko víc.

Terapeutka měla pravdu. Díky lékům jsem dokázala odkopat i vzpomínky, které jsem kdysi musela pohřbít. Možná byl jejich hrob málo hluboký, možná jen přišel čas, abych se s nimi konečně vypořádala. Když se začaly valit ven jako červi z plechovky, napadla mě jedna znepokojujivá věc – že v lidské mysli není nikdy nic skutečně ztraceno. A ať se snažíme sebevíc, nikdy nemůžeme opravdu zapomenout.

Na posledním sezení před Vánoci se mi podařilo vytáhnout jednu z těch nejstarších vzpomínek. Už jsem ani nevěděla, že ji mám.

Ale byla tam, a jakmile jsem ji našla, vrátila se v plném rozlišení. Stalo se to jednoho podzimního dne, sychravého a smutného stejně jako nálada u nás doma. Máma s tátou se zase pohádali a táta na víkend odjel. Nevím, kolik mi bylo, ale chodila jsem tou dobou do školky. Za mámou přišla na návštěvu kamarádka a já měla zůstat v pokoji, abych je nerušila. Na to jsem byla zvyklá. Hrála jsem si s plastovým modelem zvířecí farmy. Zrovna jsem obarvila bílou kravičku na fialovo, aby vypadala jako Milka z televize, když jsem si uvědomila, že mám žízeň. Měla jsem strach, že se máma bude zlobit – často křičela, když jsem ji neposlechla –, a tak jsem z pokoje vyšla po špičkách a plížila se do kuchyně, abych si nalila trochu šťávy. Jenže máma s kamarádkou si zrovna povídaly u linky nad sklenkami vína. Zastavila jsem se u dveří a sbírala odvalu poprosit o pití, když máma najednou řekla:

„Já ti nevím. Když se rozvedu, všichni na mě budou blbě koukat. Navíc mi zůstane na krku Milena.“ Nerozuměla jsem, o čem mluví, ale když zmínila moje jméno, zpozorněla jsem. Milena mi říkala, jen když na mě byla našťvaná. Jinak jsem byla Míla, výjimečně i Milenka. Horečně jsem přemýšlela, co jsem mohla provést.

Máma si dolila víno a se zavřenýma očima si dlouze povzddechla.

„Někdy si přeju, aby se ta holka nikdy nenarodila. Všechno by bylo jednodušší.“

Zůstala jsem zkoprněle stát. Proto byla smutná? Proto se zlobila? Proto se hádala s tatínkem? Kvůli tomu, že jsem se narodila?

Vtom si mě všimla.

„Co tady děláš?“ vyhrkla. „Neříkala jsem ti snad, že máš zůstat v pokoji?!“

Otočila jsem se a utíkala zpátky. Zabouchla jsem za sebou dveře, zalezla do postele a přetáhla si peřinu přes hlavu. Pak jsem se schouli-la do klubíčka a brečela, dokud jsem neusnula. Moc jsem si přála, aby za mnou máma přišla a vysvětlila mi, že co řekla, nemyslela vážně. Ale ona nepřišla. Byla ráda, že jsem aspoň na chvíli přestala existovat.

Když jsem tu vzpomínku odvyprávěla, zavládlo v místnosti na dlouho ticho. Pozorovala jsem okrovou lávovou lampu stojící v rohu

a snažila se opatrně přecíst vlastní pocity. Ne že by to šlo. Byla jsem od nich tak odtržená, že jsem je ani pořádně nepoznávala.

To sis teda vybrala téma na předvánoční sezení. Nemoblas radši zazpívat koledy, nebo vystříhnout řetěz z papíru?

„Tohle je hodně silná vzpomínka, Leno, děkuju, žes ji se mnou sdílela,“ řekla terapeutka.

Během následného pitvání jsem dospěla k závěru, že jestli má moje deprese nějaký vystopovatelný zdroj, pak jsem ho nejspíš zrovna našla. Od toho dne se totiž všechno změnilo. Každá další hádka, každé zvýšení hlasu, každé plácnutí přes ruku – všechno jen potvrzovalo, co už jsem věděla – že mě máma nemá ráda. Vzpomínka postupně zapadla, ale vědomí nechtěnosti zůstalo a já už vždycky litovala, že jsem se nemohla narodit do nějaké šťastné, fungující rodiny. Rodiny, kde po sobě lidé nekřičí a nenadávají si. Kde se podporují a říkají si, že se mají rádi. A hlavně – mámě, která by byla šťastná, že mě má.

Odhalení příčiny je ovšem jedna věc. Její odstranění druhá. Tak jsem si vzpomněla, kdy mi poprvé došlo, že jsem mámě na obtíž. Fajn, ale co jsem s tím sakra měla dělat? Někdo moudřejší a vyrovnanější by nejspíš usoudil, že je třeba odpustit. Ale to pochopitelně není můj případ.

Vánoce stály za houby, přesně jak jsem čekala. Už jen kvůli tomu, že jsme s mámou měly strávit několik dní spolu, to nemohlo být jinak. První hádka přišla kvůli bramborovému salátu, do kterého jsem chtěla dát mimo majonézy i bílý jogurt, a pak už to jelo. Zase na mně všechno bylo špatně, a na co jsem sáhla, to jsem podělala. Byla jsem magor, protože jsem chodila ke cvokaři, a navíc závislák, protože jsem stále každý večer hrála vrhcáby. Měla jsem dělat to, co mi říkala ona, protože sama jsem se evidentně ještě rozhodovat nedokázala. Dokonce ani na vlastní příjem prý nejsem připravená. U večere pak máma našla v polévce malou rybí kost a následovala druhá salva. Seděla jsem nad talířem se lžící na půl cesty k puse a poslouchala jsem:

„... nemůžeš někdy něco udělat pořádně? Místo abys šla studovat něco normálního a vybrala si slušnou práci, tak děláš prodavačku a příští rok co? Budeš se učit, jak krást dobytek z jatek? Fakt nechápu, co to z tebe vyrostlo.“ Dívala se na mě a znechuceně vrtěla hlavou. „Když si vezmu, že jsem kvůli tobě obětovala největší kariéru šanci svého života...“

Už jsem to slyšela milionkrát. Musela odmítnout nabídku práce v zahraničí, protože neplánovaně otěhotněla. Zničila jsem jí kariéru. Zničila jsem jí život.

„Proč sis mě tenkrát nechávala?“ zeptala jsem se konečně na to, co mi vrtalo hlavou celé roky. „Když jsi mě nechtěla, proč jsi nešla na potrat?“

„Tvůj táta se o tom odmítal bavit,“ odsekla mi. „Jen nechápu, proč si tě teda potom neodvezl s sebou a nechal tě na krku mně.“ Po těch slovech do sebe hodila půl sklenky vína a šla polévku vylít do záchodu.

Od té chvíle až do konce roku jsme spolu nepromluvíly. Přes svátky jsem terapii neměla, tak jsem se v tom bahně plácala sama. Pokreslila jsem desítky papírů divnými obrazy, které odrážely mé rozpokození, ale nedávaly žádný smysl. Dítě, jemuž z očí lezou něčí ruce. Žena, která měla místo vnitřnosti v těle smotaný ostnatý drát. Čerstvě vyříznuté srdce, které někdo tlačí do mlýnku na maso. Rozum mi říkal, že teď už přece nezáleží na tom, jestli mě tehdy chtěla, nebo ne. Mohla mě dát pryč, mohla mě nabídnout k adopci. Mohla, ale neudělala to. Teď už jsme byly jedna pro druhou jen přítěží, připoutané k sobě navzájem výčitkami a hořkostí, které postupem let přebily cokoli hezkého.

Po svátcích jsem se odstěhovala. Našla jsem si útulný byteček s balkonem nedaleko bylinkového obchůdku a můj kontakt s mámou se omezil na nedělní obědy a občasné telefonáty. Tenhle jediný krok vydal za desítky hodin terapie.

Trvalo pár týdnů od chvíle, kdy jsem začala brát Citalopram, než jsem si uvědomila, že už nevidím bytosti Prahu. Skřítek z bylinkového obchůdku zmizel a zimní příroda ztichla. Noční můra už se v mém

pokoji neobjevila, ačkoliv sny o Divišovi a Irmě se ještě občas vracely. I pocit, že tento svět není jediný, pomalu vybledl a překryly ho starosti všedních dnů. Jen Liči zůstal.

S tím zjištěním přišla děsivá myšlenka – co když to znamenalo, že se to vážně všechno dělo jenom v mojí hlavě? Co když to byly přeludy? Nemluvila jsem otevřeně ani s terapeutkou, ani s psychiatrem, ačkoliv jsem věděla, že to může být kontraproduktivní. Možná kvůli tomu neodhalili celý rozsah mých problémů a nemohli stanovit přesnou diagnózu. Možná nic jako Práh a podsvětí, bohové, duchové a démoni neexistovalo. Možná byl Liči obyčejný potkan, a co jsem prožila v kómatu, byl vážně jen živý sen. Pokud jsem trpěla halucinacemi, jak jsem měla zjistit, co je skutečné? Jak jsem mohla říct, jestli mi léky bránily vidět pravdu, nebo naopak potlačovaly lež?

Nejdřív jsem se chtěla opřít o víru předků. Oni přece také tyto bytosti viděli a věděli o existenci jiných světů... Jenže vážně to tak bylo? Anebo jejich víra stála na vyprávění jedinců se stejně chorou myslí, jako byla ta moje? Co když neexistovali žádní skuteční šamani a čarodějové a média a všichni jsme byli přesně tím, co v nás viděla věda – blázny?

Neexistoval žádný důkaz, který by mi na to dal jasnou odpověď. Jako tehdy v nemocnici jsem se opět musela rozhodnout, čemu budu věřit. A tohle rozhodnutí mělo definovat celý můj další život. Měla jsem vysadit Citalopram a zkusit se dál plahočit ubíjející existencí na hranici dvou světů? Nebo přijmout, že moje rodina a přátelé neexistovali? Že jsem nikdy nebyla bludička a žádné peklo není? Že jsem se s babi nesetkala, protože je mrtvá a po smrti ne následuje nic? Byla jsem ochotná tohle přijmout výměnou za klid?

Jenže to nebylo všechno. Jestli se to totiž stalo jen v mojí hlavě, pak jsem taky nemohla být zodpovědná za Divišův osud. Pokud žádný Diviš nikdy neexistoval, nemusela jsem si vyčítat, že jsem ho nechala v pekle. Tenhle argument nakonec rozhodl.

ZPRÁVA ODNIKUD

Bez ohledu na to, jak skvělý dům si postavíte, pokud nemá pevné základy, dříve či později vám spadne. O životě platí totéž.

Přišel červen. Slunce pálo, svět voněl a záplava květů lákala do přírody. Z mých zážitků v močálu a podsvětí zůstaly snové obrazy s melancholickým nádechem. Nic víc. Terapie byla stále náročná, ale konečně jsem začínala mít pocit, že mi sílu dodává a neubírá. Léky pomáhaly. Jedna tabletky Citalopramu každý večer. Díky tomu mé nálady zůstaly oploštěné a já za sebou měla několik dokonale klidných měsíců. Budoucnost vypadala dobře. Těšila jsem se na začátek studia na vysoké a byla zvědavá na lidi, co tam potkám. Užívala jsem si obyčejné, každodenní věci. Magie patřila do příběhů, ne do mého života.

Ten den nás lektor angličtiny vzal do parku. Seděli jsme v trávě v kruhu a diskutovali o globálních problémech, zatímco Ličichar spokojeně pobíhal okolo. Moje učebnice měla ohlodaný hřbet, což byla jeho svérázná verze protestu proti skutečnosti, že jindy během kurzu nesměl opouštět moji tašku. Mohl samozřejmě zůstat

doma, ale on se ode mě i téměř po roce odmítal hnout, a tak radši trávil každý den čtyři hodiny zavřený v tašce, kde se ládoval mojí svačinou, z nudy cupoval papírové kapesníčky a ano, ohlodával učebnici, kdykoliv jsem ji zapomněla hned vytáhnout.

„Nevím, na co si stěžuješ,“ řekla jsem mu, když to udělal poprvé. „Já za ten kurz platím několik tisíc. Ty si na něj chodíš zadarmo, a ještě během něj můžeš jíst. Potkan nikdy neví, kdy se mu angličtina bude hodit.“

Vrhl na mě zamyšlený pohled a já přemýšlela, jestli se někdy naučí můj humor chápat, nebo vůči němu zůstane navždycky imunní.

Když jsem si na konci lekce balila věci, naklonil se ke mně jeden ze spolužáků. Občas jsme spolu pracovali ve skupině. Byl fajn. Sympaták, co se nepředváděl a choval se hezky k ostatním. Podal mi propisku, která se mi zakutálela, a nadhodil:

„Nezašla bys někdy na čaj?“

Překvapeně jsem k němu zvedla pohled.

„Pamatuju si, žeš říkala, že nepiješ kafe,“ dodal s roztomilým úsměvem. „Kousek odtud je fajn kavárna, kde mají spoustu čajů, a navíc skvělý domácí dortíky.“

Musela jsem se usmát. Měl mě dobře přečtenou.

Jenže to znělo jako rande.

„Ehm...“ Měla jsem na jazyku, že mám přítele. Univerzální výmluva pro všechny ty pochybné existence, které o mě zatím projevovaly zájem. Jenže tohle nebyla pochybná existence. Byl to milý kluk, kterého jsem vídala denně přes půl roku a jeho názory se mi zamlouvaly.

„Tohle pro mě nevypadá dobře,“ okomentoval se smíchem moji reakci.

„No, já...“ začala jsem rozpačitě, „ještě se z něčeho dostávám a je pro mě asi brzo začínat něco nového.“

Pokrčil rameny.

„To je dobrý, já nikam nespěchám,“ odpověděl. „Tak ahoj v pondělí.“

Strčil si ruce do kapes a rozešel se k zastávce. Já se schválně s balením zbývajících věcí loudala, aby stihl přijet autobus a odvézt ho, než tam dojdu taky.

Proč mu nedáš šanci, když se ti líbí? Nemůžeš zůstat zamilovaná do někoho, kdo neexistuje.

Jenže zkušenost dokazovala opak. Ano, už jsem věděla, že Diviš nebyl skutečný. Vlastně mi mělo dojít hned, že takový chlap může existovat jedině ve snech. Přesto se mnou v mých představách zůstal. Při snídani se na mě občas usmíval přes hrnek kávy, zatímco mi Ličichar kradl z talíře sýr. Společně jsme se procházeli večerním parkem a povídali si, dokud noc neukolébala město ke spánku. Když jsem ležela ve vaně při záři svíček, jeho oči mě sledovaly ze tmy. Anebo jsme jen tak seděli a mlčeli na břehu jezera, zatímco jsme si máčeli nohy v chladivé vodě. V duchu jsem se mu svěřovala s čímkoliv, co jsem potřebovala probrat, ale nemohla řešit s nikým jiným. Vyprávěla jsem mu o hádkách s mámou a rozebírala s ním každé větší rozhodnutí. Když jsem tušila, že něco není dobrý nápad, slyšela jsem v hlavě jeho: „Hlavně neudělej nějakou blbost, Leno.“ Radil mi při turnajích ve vrhcábech, v diskusích na angličtině nebo když jsem nevěděla, jak vyjít s platem. Ale byly dny, kdy jsem ho potřebovala ještě víc. To jsem pak zavřela oči a představovala si dotek jeho rtů a vůni jeho těla. Občas se to zdálo tak skutečné... ale byla to jen iluze.

Chceš do konce života snít o Divišovi, nebo dáš šanci chlapovi, který existuje i mimo tvoji hlavu?

Možná v pondělí, odpověděla jsem sama sobě a z dálky sledovala, jak ho odváží autobus.

Do práce jsem kvůli tomu málem přišla pozdě. Bylinkovému občůdku se dařilo natolik, že jsem k sobě nedávno dostala dvě nové kolegyně a ze mě se stala vedoucí. Holky byly šikovné, ale stále potřebovaly často poradit. I tentokrát jsem si jen stihla odnést věci dozadu, když mě jedna z nich volala kvůli zákaznici, která hledala způsob, jak pomoci manželovi s léčbou boreliózy.

„Už měl třikrát antibiotika, a pořád borelie v krvi,“ vysvětlovala a bylo znát, že už je zoufalá. „On na bylinky moc není, ale teď už zkusí cokoliv.“

„Na boreliózu si přímo vyrábíme tinkturu,“ odpověděla jsem a zapátrala očima po regálu. „Tady. Křídlatka japonská a topol. Dají se použít i jiné byliny, třeba štetka soukenická, ale s touhle kombinací máme nejlepší zkušenosti, takže vřele doporučuju.“

Napsala jsem jí způsob užívání a vysvětlila další možnosti, jak podpořit organismus, aby se s nemocí vypořádal co nejrychleji. Když jsem ji vyprovodila ke dveřím a loučila se s ní, hřálo mě u srdce vědomí, že jsem zase navedla někoho dalšího na cestu k uzdravení díky síle přírody.

Toble nikdy neomrzí.

Předala jsem obchod zase kolegyni a šla do skladu, abych před víkendem zkontrolovala stav zásob a zjistila, co je třeba doobjednat. Ličichar šplhal po policích a pomáhal mi.

„Už zase dochází heřmánek,“ kroutila jsem hlavou. Občas se mi zdálo, že většina lidí ani jinou bylinu nezná.

Byla jsem zrovna uprostřed aktualizace dlouhé excelovské tabulky, když mi na mobilu pípnul nový e-mail. Otevřela jsem ho s téměř neochvějnou jistotou, že půjde o další reklamní sdělení, ale v tom jsem se pro jednou spletla. Odesilatelem byl Lukáš Valenta.

Liči vedle mě na stole chroupal BeBe Dobré ráno. Když slyšel mé překvapené *Cože?*, vytáhl hlavu z roztrženého obalu, v němž lovil zapomenuté úlomky sušenek, a tázavě se na mě zadíval.

„Píše nám Lukáš,“ zamumlala jsem.

Ale jak mohl? Copak nebyl součástí mého živého snu během kómatu? Napadlo mě, že jsem si možná včera večer zapoměla vzít prášek, ale jasně jsem si vybavovala, kdy jsem ho spolkla – bylo to přesně po tom, co jsem z trouby vytáhla plech se skořicovými sušenkami a okřikla Ličichara, aby k nim nestrkal čumák, jinak si spálí vousky.

Váhavě jsem e-mail rozklikla. Byl stručný.

Leno, přijed prosím co nejdřív. Potřebuju tvoji pomoc. Lukáš V.

PS: Nevolej mi, musím vše vysvětlit osobně.

Přesně tento druh naléhavé a dokonale vágní zprávy jsem dnes potřebovala číst. Evidentně jsem byla v pohodě až moc dlouho, tak se Osud rozhodl, že mi do toho hodí vidle.

Podívala jsem se na automatický podpis. *Penzion U Nemojského močálu.*

Při čtení těch slov se mi stáhl žaludek.

Nemůžu riskovat, že do toho zase spadnu. Zrovna jsem se vyhrabala na noby, věci jsou pro jednou klidný a já jsem spokojená. Měla bych to smazat a už se k tomu nevracet. Stejně, co asi tak může Valenta chtít? Poradit s výběrem dlaždiček do sauny?

Sama pro sebe jsem se uchechtla a Liči se vrátil k šustění v obalu od sušenek.

Podržela jsem prst nad ikonou koše.

Tři, dva, jedna, tak dělej, Leno, zmáčkni to.

Místo toho jsem zavřela celou aplikaci a rozhodla se e-mail pus- tit z hlavy.

Aktualizovala jsem zásoby, poradila několika zákazníkům a uklidila s kolegyní obchod. Potom jsem strčila Ličichara do hluboké kapsy své tmavomodré větrovky a vyrazila do podletního večera. Doma jsem si nachystala lehkou večeři, během níž jsem napsala úkol z angličtiny, a potom mě čekal on-line turnaj ve vrhcábech, na který jsem se těšila skoro měsíc. Jenže já se necítla ve své kůži. Moje pocity byly stále bezpečně uvězněné za hradbou z Citalopramu, ale neklidu jsem se zbavit nedokázala. Z turnaje jsem se nakonec odhlásila z obavy, že bych se stejně nezvládla soustředit a projela bych ho. Místo toho jsme si s Ličím pustili film, ze kterého jsem vnímala akorát úvodní titulky, a když skončil, netu- šila jsem, o co v něm šlo.

Byli jsme v té naší rutině hezky usazení. Ranní nákup, anglič- tina, práce v obchůdku, pohodový večer a tak pořád dokola. O víkendu jsme uklízeli v lesích a sem tam jsem navštěvovala přednášky o bylinkách a jejich zpracování, o permakultuře nebo ekologii a udržitelnosti. Ten stereotyp znamenal stabilitu a před- vídatelnost, a to s sebou přinášelo bezpečí a jistotu, které jsem